

Jindřich Štreit

**Príbehy
v čase**

**Stories
in Time**

„Vždy som vychádzal zo surrealizmu a z absurdného prístupu k životu, z postavenia dvoch nesúrodých vecí k sebe. Fascinuje ma, keď na pôde živočíšnosti, naturalizmu a pudovosti sa objaví vzťah, ktorý je láskavý, plný nehy a krásy...“
Jindřich Štreit vo filme Jana Špáty *Mezi světlem a tmou*, 1990

Po celé desaťročia monitoruje Jindřich Štreit fotoaparátom dianie vo svojom najbližšom okolí i vo svete s neuveriteľnou presvedčivosťou a takmer s kinematografickou dynamikou: jeho záznamy nie sú reportážne, sú výsledkom osobného dialógu a zblíženia, subjektívnym príbehom v čase na danom mieste, umením zachytiť okamih. Dielo tejto charizmatickej legendy dokumentárnej fotografie je v Galérii umelcov Spiša uvedené po prvýkrát: výstava je poctou majstrovstvu a reflexiou tvorby ako spôsobu života „humanistického fotografa s veľkým srdcom“ (Tomáš Pospěch).

Výstava Jindřicha Štreita v Galérii umelcov Spiša nie je retrospektívou, ale cieľeným výberom štyroch z nespočetných cyklov, bez chronologického akcentu, s dôrazom na „príbehy v čase“ v čierno-bielych i farebných ucelených sekvenciách. Výber zo sérií *Vesnice je svět*, *Kde domov můj*, *...s láskou* a *Brána naděje* korešponduje s autorským pohľadom do rôznych sociálnych svetov a búra mýtus o „klasike“ v dokumentárnej fotografii. Nastavené zrkadlo v skrytých príbehoch od narodenia po smrť sa stáva nadčasovým a globálnym svedectvom o živote, či prežívaní, schopnosti vidieť a v zlomku sekundy zachytiť alarmujúce, no láskavé obrazy ako odkazy o dobe, v ktorej žijeme.

Cyklos veľkoformátových čierno-bielych tlačí, uvedený ako **Ohlédnutí** (1978 – 1989), je unikátnou zostavou Štreitových ikonických fotografií z vidieka, ktorý sa stal nosnou inšpiráciou v autorovej tvorbe: predstavuje záznamy z dôverných stretnutí s ľuďmi v ich prostrediach s nadsádzkou, láskavosťou i humorom. Štreit je majstrom zvečneného okamihu a to nielen v mono-chróme, ale i vo farbe – dramatický cyklus o bezdomovcoch a paliatívnej starostlivosti je výsledkom dôsledného prieskumu terénu a nadväzovaniu krehkých priateľstiev. Cyklus **Kde domov můj** (2018 – 2019) autor realizoval počas dvoch rokov v spolupráci s Charitou a Armádou spásy, vizuálna esej **...s láskou** (2019) citlivo dokumentuje činnosť mobilného hospicu *Nejste sami*. Výstavu v samostatnom priestore uzatvára výber z tematického sakrálneho cyklu **Brána naděje** (1967 – 2007), ktorý vznikol v priebehu štyridsiatich rokov. Jindřich Štreit v ňom sleduje rôzne cirkvi v plynutí času, meniacich sa ľudí, humorné i smutné okamihy a nezabúda pripomenúť ani to, ako sa komunistický režim choval nielen k duchovným, ale tiež k cirkevným a historickým pamiatkam.

Štreitova tvorba je stredoeurópskym fenoménom, balansuje na pomedzí záznamu reality a výtvarnej výpovede. Prioritne je výpoveďou o medziľudských vzťahoch, pôvabe každodennosti, o komunikácii, poetike všedného života, o viere a v neposlednom rade o priamom kontakte s fotografovaným.

„Nie každé oko vidí rovnako. Žiadne však neuzrie, čo vidí len čisté srdce. I svet okolo nás je iný, ako bežný pohľad postrehne. Kúzo môže mať maličkosť či stará vec, a domov tvorí to, čo nesie stopu lásky všedných dní. Kiežby nevšedný pohľad umelca pomohol vidieť za veci ešte ďalej... Na prahu tisícročí je potrebné pohľad ducha zaostriť.“

(Jan Graubner, pražský arcibiskup a metropolita český v úvode knihy Jindřicha Štreita *Brána naděje*, 2000)

Mgr. Lucia Benická – GUS,
kurátorka výstavy

**profily
profiles**

Kurátorka: Mgr. Lucia Benická – GUS

Produkcia: Mgr. Mária Šablňová – GUS

Grafika: Mgr. art. Ivana Babejová, ArtD. – GUS

Preklady: Bc. Gavin Cowper

Produkcia: Galéria umelcov Spiša

– kultúrne zariadenie Košického samosprávneho kraja

